
Saksnr: 2020/61711-2
Saksbehandlar Erlend Iversen
Dato: 06.04.2021

Til: Hovudutval for samferdsel og mobilitet

Frå: Fylkesdirektør for infrastruktur og veg

Oppgradering av fylkesveggtunnelar etter tunneltryggleiksforskrifta. Kunnskapsgrunnlag for RTP 2022 – 2033

Bakgrunn

Regional transportplan 2022 - 2033 er det øvste plandokumentet for den langsiktige utviklinga av transportsektoren i Vestland. Planprogrammet til RTP viser til behov for utgreiing av fleire tema som underlag for RTP med handlingsprogram. Fylkesdirektør infrastruktur og veg (INV) vil med dette notatet orientere om framlegging av kunnskapsgrunnlag for oppgradering av fylkesveggtunnelane etter tunneltryggleiksforskrifta (TSF).

Det vert presisert at dokumentet har endra namn frå «handlingsprogram» til «kunnskapsgrunnlag» for å skilje dokumentet tydeleg frå handlingsprogrammet til RTP. Kunnskapsgrunnlaget er lagt ved denne saka.

Forankring av arbeidet

Hovudutval for samferdsel og mobilitet (SAMO) handsama 23. september 2020 prinsippsak for arbeidet med kunnskapsgrunnlaget. Det vart gjort følgjande samrøystes vedtak:

- 1. Hovudutval for samferdsel og mobilitet viser til at Vestland fylkeskommune er det største tunnelfylket i landet. Hovudutvalet meiner vidare at det er behov for at dei statlege overføringane til oppgradering av tunnelane blir vidareført og auka monaleg.*
- 2. Hovudutval for samferdsel og mobilitet stiller seg bak dei prioriteringskriteria som vert lagt til grunn for arbeidet med handlingsprogrammet, med særskilt fokus på tunnelane med høg verdi på kriteria ÅDT, lengde og stigning.*
- 3. Hovudutval for samferdsel og mobilitet ber om at det vert lagt fram eiga sak om handlingsprogrammet før handsaming av RTP 2022 - 2033.*

Regelverk

Etter fleire dødsulykker i tunnelar i Austerrike, Sveits, Italia og Frankrike i perioden 1996 - 2011, vedtok EU-parlamentet i april 2004 direktivet om minstekrav til tunneltryggleik for tunnelar på over 500 m i det Trans-Europeiske transportsystemet. For fylkesveggtunnelane vart direktivet implementert i 2014 gjennom «Forskrift om minimum sikkerhetskrav til visse tunnelar på fylkesvegnettet og kommunalt vegnett i Oslo».

Avgrensing

Tunneltryggleiksforskrifta gjeld tunnelar over 500 m lengde og med meir enn 300 køyretøy per døger (kjt/d) i årstdøgertrafikk (ÅDT). Tunnelar som ikkje tilfredsstillar desse krava er ikkje ein del av dette kunnskapsgrunnlaget.

Per desember 2020 er det i Vestland 76 tunnelar som fell inn under verkeområdet for tunneltryggleiksforskrifta for fylkesveg. Av desse er 43 tunnelar enten begynt bygging, ferdig bygd etter eller oppgradert etter tunneltryggleiksforskrifta, og oppgradering av 33 tunnelar (inkl. pågåande pr. jan. 2021) står att.

I juni 2020 sendte Vegdirektoratet ut forslag om at fylkeskommunar med stor tunnelmasse, eller som har tunnelar med stor kompleksitet, kan etter søknad til Vegdirektoratet få forlenga frist inntil 01.01.2031. Det er venta at endring av dato vil kome som endring av forskrifta.

Kva vert presentert i kunnskapsgrunnlaget?

Kunnskapsgrunnlaget legg fram ei fagleg tilråding for rekkefølga på oppgradering av fylkesvegtunnelane i Vestland etter TSF.

Det vert presisert at oppgradering etter TSF berre er ei oppgradering etter dei krav som går fram av forskrifta. TSF må ikkje forvekslast med generell tunneloppgradering frå A til Å, t.d. er utviding (strossing) av høgde og breidde ikkje eit krav etter TSF, ei heller vatn- og frostsikring. Der denne type tiltak er aktuelle, vil dei bli plassert under faglege tilrådingar.

Det vert derfor vist to ulike kostnadsoverslag for oppgradering av tunnelane:

- Alternativ A: Minstestandard etter gjeldande regelverk
- Alternativ B: Alternativ A pluss faglege tilrådingar

Alternativ A er kostnadsrekna til om lag 1,8 mrd. kr.

Alternativ A + B er kostnadsrekna til om lag 3,1 mrd. kr.

Generelt om arbeidet med kunnskapsgrunnlaget

Tilrådingane er utarbeidd av ei fylkeskommunal prosjektgruppe frå INV, og vert lagt fram i form av ei liste med forslag til prioritert rekkefølge for oppgradering. Rekkefølga er basert på eit sett med 18 prioriteringskriterium, og det er verdien på desse som dannar grunnlaget for den faglege vurderinga av tunnelrisiko.

Prosjektgruppa har fokusert på dei tunnelane som fell inn under forskrifta. Forskrifta har ei klar avgrensing knytt til trafikktalet og lengde. Det betyr at tunnelar som kjem nært grenseverdiene ikkje har vore vurdert i denne omgang. Det gjeld tunnelar tett opptil 500 m lengde, og tilsvarande tunnelar med ÅDT like under 300. Sistnemnde gjeld mellom anna 6 tunnelar langs fv. 50 Aurland - Hol og 4 tunnelar langs fv. 569 i Modalen. Alle desse har ÅDT på 270 - 280 kjt/d.

Det vert understreka at dette arbeidet berre gjeld oppgradering etter TSF og dei tunnelane som fell inn under forskrifta, og at det er eit stort behov knytt til generell tunneloppgradering som ikkje vert dekt av forskrifta.

Vidare arbeid

Kunnskapsgrunnlaget skal tene som fagleg grunnlag for vidare arbeid med RTP. RTP med handlingsprogram skal handsamast i hovudutval for samferdsel og mobilitet i mai og i fylkesutvalet i juni 2021 - for deretter å sendast på høyring. Endeleg handsaming skjer i fylkestinget i desember.